

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van **Dr. K. Schilder, Dr. C. Tazelaar en Prof. Dr. J. Waterink**

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr. K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr. F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr. T. Hockstra, Kampen; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. C. Lindeboom, Amsterdam; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr. J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. A. Ringnalda, Ermelo; Dr. J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr. J. Thijs, Zwolle; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. J. D. Wielenga, Franeker; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:

Dr. C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Tijdgeest en politieke stroomingen. I. — Uit de Schrift: Het Woord — voor allen. (Hab. 2:2) — Kerkelijk Leven: Voorstellen inzake den Kerkelijken liederen-schat. II. — Zielkunde: De waarheid in een gevaarlijk systeem. IV. — Het Boek v. d. Week: Toelichting op deel II van den Leidraad „Maatschappelijke Onderwerpen”. I. — Pop. Wet. Schetsen: Het Chilisisme en het Oude Testament. I. — Muz. Kroniek: Het Psalmvoorspel en wat daarom heen ligt. I. — Opv. en Onderwijs: Neutraal? — Perschootw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Tijdgeest en politieke stroomingen.

I.

De onloochenbare bekoring, die er op het oogenblik uitgaat in breede kringen van uiterst radicale politieke stroomingen, vervult ons vaak met huivering, en plaatst ons voor raadsels!

Communisme, fascisme, nationaal-socialisme: ze bezielen steeds weer hun zwellende scharen aanhangers, ze oefenen een schier magischen invloed op een naar het schijnt tegen hun verleiding principiële weerstand missend leven!

Buiten onze grenzen, maar ook binnen ons vaderland, al is daar, door Gods genade, nog veel dat ons mag doen hopen op bewaring voor al te groote excessen.

Niet aanhoudend genoeg kunnen wij daartegen waarschuwen; niet diep genoeg kan ons speuren en pogen gaan, om de verklaring daarvoor te zoeken, en daardoor den weg des behouds samen weer te vinden.

Daar moet in den geest van onzen tijd iets liggen, dat den bodem voor dezen ontzettenden, weelderigen groei, voorbereidt.

In alle eenvoudigheid, en zonder eenige pretentie van oplossing der vragen, moge in een drietal artikelen zoodanig pogen mede bevorderd worden door een weergave van wat gevoeld wordt als samenhang van dien tijdgeest met deze radicale-politieke stroomingen.

Het benaderen van den tijdgeest, van de teeknende grondhouding van onzen tijd, is niet gemakkelijk.

Daar is ongetwijfeld een gemeenschappelijke houding, iets dat de onderscheidene volken der wereld als een eigenaardigen band omklemt, en zich in de individuen dan weer individueel openbaart.

De grondtrek ervan ligt vaak ver terug in het verleden, en de openbaring wisselt bij de verschillende volken dikwijls met eigenaardige variaties.

En het zeer moeilijke in onzen tijd is voor ons besef, dat die variaties elkaar met groote snelheid opvolgen.

Ons leven, ons Westersch cultuurleven, droeg tot voor kort het sprekend kenmerk van het individualisme der Fransch-revolutionaire vrijheids-idee.

De vorige eeuw was de eeuw van de vrijheids-gedachte in revolutionaire zin. Het leven kende maar één ideaal: vrijheid, in de beteekenis van een breuk met allen band, die den mensch een bepaalde bestemming, een bepaalde richting zou geven.

De mensch maakte zichzelf tot eigen heer; hij erkende noch boven, noch naast, noch onder zich eenigen band; de mensch was in zichzelf algenoegzaam, had alles in zichzelf, verklaarde alles uit zichzelf.

Stoffelijk goed diende hem slechts ter versterking van eigen positie, strekte hem slechts voor eigen doel en nut. Dat er sprake zou zijn van een „tentmeesterschap”, van een verantwoordelijkheid, werd absoluut geloofchend. De verworping van het „Kapitalisme” in den slechten zin van het woord is niet anders dan uitvloeisel van dien gedachten-gang.

De staatsrechtelijke beschouwing was precies zoo gefundeerd. De Staat werd geheel van onder op gefundeerd en gedacht; door individuen geconstrueerd, staat en maatschappij alleen door het samenleven van individuen gevormd. 't Was alles een losse samenvoeging van bij elkaar gevoegde, in zichzelf genoegzame individuen. Was er voor bepaalde doeleinden indeeling van gebied en van groepen noodig, dan werd die indeeling „gemaakt”; alles werd door den mensch gemaakt.

Dat „maken” zat dien mensch trouwens in het bloed; hij was de echte „smid”, de mensch die zich in de fabriek thuis gevoelde en die alles „fabriekmatig”, mechanisch construeerde. Nam eigen wil. Die mensch, met dien mechanischen drang, ontwikkelde een ontzaglijke actie onder Gods bestel.

Politiek was het de eeuw der expansie van het Westersch leven over dat van het Oosten: de voorposten werden steeds verder vooruitgeschoven, de suprematie steeds sterker geoefend.

Industrieel was het de eeuw der reusachtige ontwikkeling: de mechanisatie nam ook hier breede vlucht.

Het leven werd in al zijn openbaringen gemechaniseerd: men schafte de „standen” af, en dacht en construeerde het leven in „klassen”, waarbij het verschil in geld, de invloed van stoffelijk bezit dan maat aangaf.

Geestelijk openbaarde zich evenzeer de drang naar volkomen ongebonden alleen staan van den mensch, die volkomen zelfstandig was, en geheel alleen zelfverantwoordelijk kon en wilde zijn.

En nog in de verloopende jaren dezer eeuw, van de 20e eeuw, werkte die geest van „bandeloosheid” op allerlei terrein sterk door. 't Was één openbaring van de zucht, om los te zijn van alle historie, alle traditie, alle conventie.

In de kunst! De schilderkunst, de beeldhouwkunst, zij ontworstelden zich aan alle wet van regel en lijn en vorm, en poogden in kubisme en futurisme geheel uitzichzelf, buiten allen band aan de natuur, los van al het door God geschapene om, tot openbaring te komen.

In de muziek: de idee van harmonie en rythme, de gebondenheid daaraan werd bewust prijsgegeven; de vrijheid der disharmonie werd gezocht en toegepast.

De literatuur verhief zich trotsch met haar pretentie, dat ware kunst was de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie.

De samenleving brak opzettelijk met allen regel van conventie: in de mode, in de verhouding der seksen, in de positie der vrouw! Die laatste vooral moest zich „uitleven”, niet gebonden aan Christelijke traditie of conventie, noch in uiterlijk, noch in gedragingen. Slanke lijn en pagekop spreken demonstratief van dien geest.

En het leven van den arbeid, dat zich evenzeer ontworstelen wilde aan allen band, kende niet meer een zegen in dien arbeid, maar voelde slechts het „noodzakelijk kwaad” erin, — de onvermijdelijkheid ervan voor wie geen geld bezat, omdat een mensch nu eenmaal leven moet! En daarom werkte men dan liefst zoo kort mogelijk, zoo min mogelijk, voor zooveel mogelijk geld.

BIJLEVELD.

UIT DE SCHRIFT

Het Woord — voor allen.

Toen antwoordde mij de HEERE en zeide: „Schrijf het gezicht en stel het duidelijk op tafelen opdat daarin leze wie voorbijloopt”. Hab. 2:2.

Met zijn vragen en met zijn moeiten in het verstaan van de wegen Gods is Habakuk opgeklimmen naar den wachttorens des gebeds en des geloofs om antwoord te vragen van zijn God.

En de HEERE antwoordde hem. Dat machtige woord, dat de rechtvaardige door zijn geloof leven zal. Dat is het centrale woord van het „gezicht”, van de openbaring, die de profeet ontvangt.

Maar daaraan gaat vooral het bevel, die openbaring op te tekenen. Hij moet haar opschrijven op groote houten borden, die ergens in het publiek, misschien aan de Tempelpoort of op een plein, worden opgehangen. Zoo wordt het woord, dat de Heere Habakuk heeft geopenbaard, aan het volk bekend gemaakt.

Daaraan nu voegt de Heere nog iets anders toe: schrijf het duidelijk, Habakuk, opdat daarin leze wie voorbijloopt!

Het mag op die houten borden niet zoo worden geschreven, dat men aandachtig moet staan lezen, om het te kunnen ontcijferen.

Neen, met groote letters moet het worden geschreven, zoo groot, dat dat schrift kan worden gelezen door ieder, die voorbijloopt. Dat men het onder het voorbijlopen, zonder te blijven stilstaan, lezen kan.

Onder de voorbijgangers zullen immers twee groepen van menschen zijn. Menschen, die kunnen wachten, stil te blijven staan, om te lezen; en anderen, die daarvoor geen tijd hebben, maar haastig voorbijgaan.

Die stil blijven staan — dat zijn immers de oude heeren, die achter het leven staan, en nu de rust van den ouden dag genieten; en de oude vrome zieltjes als later Anna, die dag aan dag tempelwaarts trekken; en de priesters en de levieten, wier beroep immers dat is. Die, ja, die zullen het Woord des Heeren wel lezen, ook al is het wat klein geschreven, want zij hebben den tijd, stil te staan.

Maar die arbeider niet, die zwoegt onder zijn vracht. En die koopman niet, die zich langs den Tempel rept naar zijn zaak of naar zijn klant. En die jonge menschen niet, wier ziel zoo boordevol is van hun spel of hun ideaal.

Zij blijven niet staan — daarvoor hebben zij geen tijd!

Moeten zij dan het Woord des Heeren niet hooren en lezen? O ja, Habakuk, schrijf het met reuzenletters op die houten borden, opdat men het in het voorbijgaan wel van verre lezen kan. Zooals wij nu onder het voorbijrijden het opschrift op een reclamebord wel lezen kunnen.

Zóó moet het Woord des Heeren dan zijn.

Welk een grootsche gedachte ligt daar immers in, als de profeet met die wonderlijke groote letters het Woord des Heeren schrijft voor het oog van Jeruzalem.

Dat is een aparte boodschap Gods: Mijn Woord is voor het geheele volk! Die centrale boodschap van het leven door het geloof, en al wat daaromheen is gegroepeerd; dat is, het geheele Woord Gods!

Wij vergissen ons zoo vaak. Daar komt het Woord des Heeren. Het is bij ons thuis. Het ligt daar zwijgend te wachten op een tafeltje of in een kast, stil te wachten, tot ge het gelegenheid geeft, om aan het woord te komen.

En het is daar in de samenkomst des Heeren, en rekent er op, dat gij daar zijt, om het te hooren spreken.

Het is in uw bewustzijn, waarin van jongsaf door het gezin en de school en de kerk voorraden uit de schatkamer van dat Woord zijn binnengedragen — en het wacht er op, stil en geduldig, of ge ook tijd zult hebben in uw tot-n-zelf-komen, om het aan het woord te laten.

Tijd? Nu?

O, maar wij menschen van deze eeuw, wij hebben immers geen tijd!

Dat is een kenmerk van onzen tijd, dat we voor niets tijd meer hebben! Ook niet voor het Woord. Wel even des Zondags, ja, zoolang we in de kerk zijn, maar daarna niet meer. Wel even, om het haastig te lezen aan tafel, gauw een paar verzen — hoe ellendig ook, dat we vanmorgen weer eigenlijk tien minuten te laat zijn opgestaan.